

**Түркістан облысы мәдениет басқармасында сыбайлас жемқорлық
тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы талдамалық**

АНЫҚТАМА

Түркістан қаласы

26.06.2026 ж

Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» 2025 жылғы 18 қарашадағы №410-V Заңының 8-бабы 5-тармағына, сондай-ақ «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы №12 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) Төрағасының 2023 жылғы 16 қаңтардағы №21 бұйрығына, сондай-ақ Түркістан облысы мәдениет басқармасының «Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы» 2026 жылғы 13 сәуірдегі №18-н/қ бұйрығына сәйкес сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің негізгі бағыттары:

1. Бюджеттік қаражатты жоспарлау және игеру;
2. Кадрлық процестерді жүзеге асыру;
3. Мемлекеттік қызметтер көрсету;
4. Мәдени іс-шараларды ұйымдастыру және қаржыландыру.

1. Бюджеттік қаражатты жоспарлау және игеру бағыты бойынша:

Басқармада бюджеттік өтінімдерді қалыптастыру, ұсыну және келісу рәсімдері кезең-кезеңімен электрондық форматқа көшіріліп, мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелері арқылы жүзеге асырылуда.

Бюджеттік жоспарлау процесінде пайдаланылатын ақпараттың басым бөлігі мемлекеттік органдардың интеграцияланған ақпараттық жүйелерінен алынып, электрондық форматта өңделеді.

Сонымен қатар, қазынашылық, салық және статистика органдарының ақпараттық жүйелерімен электрондық ақпарат алмасу толық қамтамасыз етілген. Қажетті мәліметтер мен есептіліктер электрондық түрде ұсынылып, электрондық цифрлық қолтаңба арқылы расталады.

Бұл өз кезегінде құжат айналымын оңтайландыруға, қағаз жеткізгіштерді пайдалануды азайтуға, рәсімдердің ашықтығы мен жеделдігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Қолданыстағы цифрландыру деңгейін және мемлекеттік органдардың ақпараттық жүйелерінің өзара интеграциясын ескере отырып, қағаз құжат

айналымын қысқарту және электрондық форматты кеңінен қолдану бағытындағы жұмыстар жеткілікті деңгейде қамтамасыз етілген.

Процестерді автоматтандыру, электрондық цифрлық қолтаңбаны қолдану және ақпараттық жүйелердің интеграциясы адами факторды барынша азайтып, рәсімдердің ашықтығы мен бақылауға қолжетімділігін қамтамасыз етеді.

2. Кадрлық процестерді жүзеге асыру бағыты бойынша: Түркістан облысының мәдениет басқармасында 2025 жылдың екінші жартыжылдығында штат саны 16 бірлік, нақты саны 13 мемлекеттік қызметшіні құраған. Бос орындар саны – 3 бірлік.

Конкурстық негізде және ауысу тәртібімен тағайындалғандар саны – 0.

«Б» корпусының бос немесе уақытша бос мемлекеттік әкімшілік лауазымдарына қабылдау Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік қызмет туралы» Заңына және Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері министрінің 2015 жылғы 29 желтоқсандағы №12 бұйрығымен бекітілген «Б» корпусының әкімшілік мемлекеттік лауазымдарына орналасуға арналған конкурс өткізу қағидаларына сәйкес конкурстық негізде жүзеге асырылған.

2026 жылдың бірінші жартыжылдығының қорытындысы бойынша басқарманың штат саны – 16 бірлік, нақты саны – 16 мемлекеттік қызметшіні құрады.

Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігі төрағасының 2025 жылғы 8 желтоқсандағы №196 бұйрығына сәйкес бекітілген «Әкімшілік мемлекеттік лауазымға орналасудың кейбір мәселелері туралы» қағидалар талаптарына сәйкес конкурстық іріктеу нәтижелері бойынша алғаш рет мемлекеттік қызметке қабылданған 2 мемлекеттік қызметшіге 3 ай сынақ мерзімі белгіленген.

Ееспті кезеңде теріс себептермен мемлекеттік қызметтен босатылған мемлекеттік қызметшілер тіркелмеген.

Түркістан облысының мәдениет және өнер ұйымдарындағы бос лауазымдарға конкурс өткізу рәсімдері, кадрлық ауыстыру және жөғарылату мәселелерін зерделеу барысында төмендегілер анықталды.

2025 жылғы 4 маусым мен 2026 жылғы 4 маусым аралығында Түркістан облысының мәдениет және өнер мекемелері директорларының бос лауазымдарына 5 конкурс өткізілген.

Конкурстық комиссияның шешімімен директор лауазымына 3 үміткер ұсынылып, басқарма басшысының бұйрығымен тиісті лауазымдарға тағайындалған.

Мәдениет және өнер мекемелері директорларының лауазымдарына конкурс өткізу Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 2 ақпандағы №70 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы» 2024 жылғы 30

желтоқсандағы №118 бұйрығымен бекітілген мемлекеттік кәсіпорын басшысын тағайындау, аттестаттау және оның кандидатурасын келісу қағидаларына сәйкес жүзеге асырылған.

Конкурс туралы ақпарат мемлекеттік мүлік тізілімінің веб-порталында (www.e-qazyna.kz) жарияланып, бос директор лауазымдарына конкурстық рәсімдер жүргізілген.

Алайда қолданыстағы заңнамада мәдениет және өнер ұйымдары директорының міндетін уақытша атқаруды жүктеу мерзімі нақты регламенттелмеген.

Осыған байланысты мемлекеттік кәсіпорын басшысының бос лауазымының ұзақ уақыт бойы конкурс өткізілмей қалуы және уақытша міндет атқарушы тұлғаның белгісіз мерзімге қызмет атқаруы бос лауазымға конкурс өткізуді созбалаңға салу тәуекелін туындатады.

Аталған жағдай сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің пайда болуына ықпал етуі мүмкін.

ҰСЫНЫМ: Мемлекеттік кәсіпорын директорының бос лауазымдарын уақтылы толтыруды қамтамасыз ету, конкурстық рәсімдердің ашықтығы мен тиімділігін арттыру және директор міндетін уақытша атқару кезеңінің негізсіз ұзартылуына жол бермеу мақсатында бос лауазым пайда болған күннен бастап үш айдан аспайтын мерзімде конкурс өткізуді көздейтін ішкі ереже әзірлеп, бекіту ұсынылады.

Қазақстан Республикасының заңнамасында ротация институты мемлекеттік қызметшілерге, білім беру ұйымдарының бірінші басшыларына, әлеуметтік қызмет көрсету ұйымдарының және мемлекеттік дене шынықтыру-спорт ұйымдарының бірінші басшыларына қатысты көзделген.

Мәдениет және өнер ұйымдарының бірінші басшыларын ротациялау тәртібі мен мерзімдері арнайы нормативтік құқықтық актілермен реттелмеген.

Ротация кадрлық саясаттың тиімді құралдарының бірі болып табылады және басқарушылық тәжірибе алмасуды қамтамасыз етуге, кадрлық әлеуетті дамытуға, ұйым қызметінің тиімділігін арттыруға, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендетуге бағытталған.

ҰСЫНЫМ: Түркістан облысы мәдениет басқармасының мәдениет және өнер ұйымдарының бірінші басшыларына қатысты ротациялау қағидаларын әзірлеп, комиссия қарауына ұсыну және бекіту. Іске асыру барысында Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасы талаптарын сақтау.

3. Мемлекеттік қызметтер көрсету бағыты бойынша: Түркістан облысының мәдениет басқармасы Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес төмендегі 3 мемлекеттік қызмет түрін көрсетеді:

«Мемориалдық тақталарды орнатуға рұқсат беру»;

«Мәдени құндылықтарды уақытша әкету құқығына куәлік беру»;

«Көркемөнерпаздар ұжымдарына «Халықтық" немесе «Үлгілі» атағын беруге өтінімдерді қабылдау»

2025 жылғы 4 маусым мен 2026 жылғы 4 маусым аралығында мемлекеттік қызметтер көрсету бойынша басқармаға барлығы 4 өтінім келіп түскен.

Олардың ішінде:

2 өтінім «Мәдени құндылықтарды уақытша әкету құқығына куәлік беру» мемлекеттік қызметі бойынша қаралып, өтініш берушілерге тиісті куәліктер берілген;

2 өтінім «Мемориалдық тақталарды орнатуға рұқсат беру» мемлекеттік қызметі бойынша қаралып, ұсынылған құжаттардың қолданыстағы талаптарға сәйкес келмеуіне байланысты рұқсат беруден дәлелді түрде бас тартылған.

Мемлекеттік қызмет көрсету мерзімдерінің сақталуы, құжат айналымының оңтайландырылуы, сондай-ақ қызмет көрсету сапасы мен қолжетімділігін арттыру мәселелері тұрақты бақылауда және мониторинг жүргізу арқылы қамтамасыз етіледі.

4. Мәдени іс-шараларды ұйымдастыру және қаржыландыру бағыты бойынша: Басқарманың жылдық жоспарына сәйкес өткізілетін байқауларды ұйымдастыру барысында көркемдік кеңестің шешімімен байқау жанрына сәйкес кәсіби қазылар алқасының құрамы бекітіледі.

Талдау барысында ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің негізгі факторлары ретінде қазылар алқасы мүшелеріне төленетін сыйақы мөлшерін айқындау кезінде бірыңғай әдістеменің болмауы анықталды.

Аталған жағдай бірдей көрсетілген қызмет үшін әртүрлі мөлшерде сыйақы белгілеу немесе қызмет құнын жеткілікті негіздемесіз ұлғайту тәуекелдерін туындатуы мүмкін.

ҰСЫНЫМ: Республикалық, облыстық және аудандық деңгейде ұйымдастырылатын байқауларға шақырылатын кәсіби қазылар алқасы мүшелеріне төленетін сыйақы мөлшерлерінің бірыңғай көрсеткіштерін бекіту ұсынылады.

**Жұмыс тобының
төрағасы:**

А. Конысбеков

**Жұмыс тобының
мүшелері:**

Ж. Тастемиров

М. Кенжетейұлы

Н. Сұлтанбек

Н. Жақсылықова

Ұ. Есмырза

